Minister Spraw
Wewnętrznych i Administracji

BMP.0724.3.11.2024(7)

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Macieja Żywny, złożone 19 grudnia 2024 r.[1] *w sprawie potrzeby udzielenia pomocy kobietom i dzieciom z doświadczeniem przemocy oraz uchodźctwa*, w zakresie właściwości Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, uprzejmie przedstawiam poniższe informacje.

W dniu 30 grudnia 2024 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji podpisał umowę z Fundacją La Strada[2] oraz Fundacją Dialog[3] na wsparcie realizacji zadania publicznego pn. „Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi (KCIK)". Dotacja z budżetu państwa na realizację przedmiotowego zadania wynosi 1 500 000,00 zł.

Celem KCIK jest zabezpieczenie potrzeb ofiar/domniemanych ofiar handlu ludźmi bez względu na obywatelstwo, wiek i płeć czy przynależność do określonej mniejszości narodowej lub etnicznej oraz pomoc osobom zagrożonym tym procederem.
Powyższe zadanie obejmuje:

- prowadzenie całodobowego telefonu zaufania dla ofiar i świadków handlu ludźmi oraz prowadzenie telefonicznego poradnictwa prewencyjnego dla przypadków indywidualnych,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych, interwencja kryzysowa oraz pomoc w reintegracji,
- zapewnienie bezpiecznych miejsc zakwaterowania/schronienia dla ofiar handlu ludźmi,
- konsultacje dla instytucji państwowych i samorządowych w zakresie pracy z ofiarami handlu ludźmi, w tym dla instytucji/podmiotów świadczących pomoc ofiarom.

W odniesieniu do małoletnich ofiar handlu ludźmi należy wskazać na wypracowany *Algorytm identyfikacji postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej*. Przedmiotowy dokument stanowi istotny

[1] Skierowane do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

[2] z siedzibą w Warszawie

[3] z siedzibą w Białymstoku

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

instrument wspierający identyfikację małoletnich ofiar handlu ludźmi przez organy ściągania, w którym podkreślono potrzebę szczególnego postępowania z małoletnim oraz wskazano tzw. grupy ryzyka skąd mogą pochodzić potencjalne ofiary handlu ludźmi.

Jednocześnie w kontekście zapewnienia ochrony małoletnim podczas wzmożonego przemieszczania się dużych grup uchodźców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP), spowodowanego inwazją Rosji na Ukrainę oraz utrzymujące się napięcia na granicy polsko-białoruskiej, Polska wdrożyła szereg rozwiązań prewencyjnych i kontrolnych, w tym m.in.:

- ustawą z dnia 12 marca 2022 r. *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*[4] na ministra właściwego do spraw rodziny oraz powiatowe centra pomocy rodzinie nałożono obowiązek prowadzenia ewidencji małoletnich bez opieki;
- w celu skuteczniejszego zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi wśród nieletnich Grupa ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi[5], opracowała „Zalecenia dla osoby nadzorującej realizację praw i obowiązków opiekuna tymczasowego"[6].

Ponadto należy wskazać, że jednym z zadań Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców (UdsC) jest zapewnienie pomocy socjalnej i medycznej cudzoziemcom ubiegającym się o udzielnie ochrony międzynarodowej[7], w odniesieniu do:

- cudzoziemców ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium RP,
- cudzoziemców objętych ochroną czasową, którym zostało wydane zaświadczenie Szefa UdsC o korzystaniu z ochrony czasowej na terytorium RP, o którym mowa w art. 110 ust. 5 ustawy *o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*.

Wskazana grupa cudzoziemców może korzystać z pomocy socjalnej – udzielanej w ośrodku dla cudzoziemców[8], lub świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium RP. Cudzoziemcy otrzymują pomoc w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 października 2023 r. *w sprawie wysokości pomocy dla cudzoziemców ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej*[9], którego regulacje mają również zastosowanie do osób korzystających z ochrony czasowej.

---

[4] Dz.U. z 2024 r. poz. 167, z późn. zm.

[5] Powołana w ramach Zespołu do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

[6] Zalecenia dla osób sprawujących nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego - Portal o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi - Portal Gov.pl

[7] Na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. *o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1504, z późn. zm.)

[8] Szef UdsC prowadzi 9 ośrodków dla cudzoziemców w: województwie lubelskim – 4 (Biała Podlaska, Bezwola, Łuków, Kolonia Horbów), województwie mazowieckim – 2 (Podkowa Leśna-Dębak, Linin), województwie podlaskim – 2 (Białystok, Czerwony Bór), województwie kujawsko-pomorskim – 1 (Grupa k. Grudziądza).

[9] Dz.U. poz. 2154

Podstawową i gwarantowaną formą pomocy socjalnej, udzielanej cudzoziemcom ubiegającym się o udzielenie ochrony międzynarodowej, jest pomoc świadczona w ośrodku dla cudzoziemców.

Natomiast opieka medyczna zagwarantowana cudzoziemcom ubiegającym się o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium RP oraz posiadającym zaświadczenie o korzystaniu z ochrony czasowej jest finansowana z odrębnego budżetu, pozostającego w dyspozycji Szefa UdsC. Zakres udzielanej opieki medycznej obejmuje: podstawową opiekę medyczną, diagnostykę, opiekę specjalistyczną, szpitalną, kalendarzowe szczepienia ochronne dzieci, stomatologię, rehabilitację, a także badania wszystkich cudzoziemców w ramach filtra epidemiologicznego oraz identyfikację osób wymagających szczególnego traktowania. Świadczenie usług medycznych jest realizowane w oparciu o umowę zawartą pomiędzy UdsC a wyłonionym w postępowaniu przetargowym operatorem medycznym.

Opieka medyczna jest udzielana w punktach medycznych we wszystkich ośrodkach dla cudzoziemców oraz Zespole Obsługi Cudzoziemców w siedzibie UdsC w Warszawie. W każdym punkcie pracuje lekarz, pielęgniarka oraz psycholog, którzy świadczą podstawową opiekę medyczną, jak również kierują na badania specjalistyczne. Opieka medyczna dla cudzoziemców zamieszkujących z dala od ośrodków jest realizowana poprzez placówki w miastach wojewódzkich.

Ponadto należy podkreślić, że Szef UdsC realizuje działania mające na celu ochronę cudzoziemców w trakcie procedury ubiegania się o udzielenie ochrony międzynarodowej i ochrony czasowej na terytorium RP, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. grup wrażliwych, czyli osób, które mogą wymagać szczególnego traktowania: małoletnich, niepełnosprawnych, osób w podeszłym wieku, kobiet ciężarnych, samotnie wychowujących dzieci, ofiar handlu ludźmi, osób obłożnie chorych, z zaburzeniami psychicznymi, poddanych torturom i ofiarom przemocy. Szczególny nacisk położony jest na podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania, rozpoznawania, zapobiegania i reagowania na przypadki przemocy w ośrodkach dla cudzoziemców.

Strategia UdsC w zakresie przeciwdziałania przemocy w ośrodkach dla cudzoziemców opiera się na profilaktyce, edukacji oraz działaniu minimalizującym ryzyko wystąpienia aktów przemocy. Urząd do Spraw Cudzoziemców jest stroną *Porozumienia w sprawie standardowych procedur postępowania w zakresie rozpoznawania, przeciwdziałania oraz reagowania na przypadki przemocy seksualnej lub przemocy związanej z płcią wobec cudzoziemców przebywających w ośrodkach dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy* z dnia 25 marca 2008 r., na podstawie którego w ośrodkach zostały powołane Lokalne Zespoły Wsparcia (LZW). W ramach działalności LZW, w ośrodkach są organizowane kampanie prowadzone m.in. przez Policję i Straż Graniczną, podczas których cudzoziemcom są prezentowane treści, mające na celu zapoznanie ich z prawami kobiet, uświadomienie zagadnienia przemocy fizycznej i psychicznej oraz wskazanie, gdzie i w jaki sposób mogą szukać pomocy.

Ważną rolę w zakresie profilaktyki przemocy i dbałości o bezpieczeństwo odgrywa oddział ośrodka dla kobiet i kobiet samotnie wychowujących dzieci (dedykowany również ofiarom m.in. przemocy domowej), zlokalizowany w ośrodku w Podkowie Leśnej-Dębaku.

Ponadto, UdsC współpracuje z organizacjami pozarządowymi m.in. w zakresie tworzenia *Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w ośrodkach dla cudzoziemców prowadzonych przez Urząd do Spraw Cudzoziemców* – dokumentu wyznaczającego standardy i procedury postępowania w celu m.in. zwiększenia świadomości na temat wagi ochrony dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia oraz zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa poprzez działania profilaktyczne.

Z poważaniem

z up. Maciej Duszczyk
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.